

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.
TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Szerkesztőség és kiadóhivatal
hová a lapba szánt kéziratok
— reklamációk és —
előfizetési pénzek küldendők
— Maros-Vásárhely, —
Szentgyörgy-utca 9. szám.
— ev. ref. lelkészi lakás. —

Megjelenik:
minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI AR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre . 1 kor
Fél évre . 2 kor. Egy száma 10 fill

Krisztus-hit.

Szinte megmérhetetlen az a különbség a mely, a keresztyének egy részének Jézus Krisztusról való felfogásában van. Némelyek ő benne imádják az örökkévaló, mindenható Istent, a ki emberi természetet öltvén magára, e földön isteni tulajdonságokkal felruházva, emberi alakban — mint Istenember élt, gondolkodott, érzett, szenvedett; a ki most megdicsőült testben ül az Atyának jobbán s a világ kormányán igazgatja a mindenséget és ebben anyaszentegyházának s minden ő híveinek sorsát; meghallgatja övéinek imádságát s gondoskodik azok testi és lelki javairól. Mások nem tudnak ama magaslatra felemelkedni s bármily előkelő polcra is helyezik az emberiség Megváltóját, mégis mindenképpen csak az embert látják benne s akár milyen nagy tisztelettel és szeretettel tekintnek fel reá: isteni mivoltát tagadják s a maguk és közte levő viszonyt sehogysem tulajdonítják olyanak a milyen köztük és Isten között van.

És mégis nem egyedül ez az a mi megkülönbözteti az emberek Krisztushitét egymástól.

Van mélyebb különbség is! Mert lehet valakiben ellenkező felfogás és nézet a Krisztus személyiségéről és munkájáról, de azért lelkük mélyén, a Hozzá ragaszkodó indulat, megszen-

telődött imádat egyazon érzelemtől fakad. Míg lehetnek, a kik külsőleg egyazon hitet vallják felőle és mégis nem azon krisztusi lélek hatja át őket. — Hol a hitnek és szeretetnek az a tüze lángol, melyet Jézus Krisztus gyújtott fel e világon; hol a gyermeki indulat az ő szellemében imádkozik így Istenéhez — Atyám! hol az aláztosság békén hordja még a keresztet is s boldogságát abban keresi és találja meg, hogy békeességben éljen mennyei atyjával s földi testvéreivel, az emberekkel, úgy a mint ő, Idvezítőnk adott erre példát: ott mind egyek a Krisztusban. — Egyik ember csak az Atyát imádja Isten gyanánt, a másik az Atyát és Fiút, némely csak az egyikhez imádkozik, a másik mindkettőhöz: de istenhitük, Ő hozzá ragaszkodó buzgóságuk, szeretetük, alázatuk, vallásosságuk és életük forrása egy és ugyanaz. De nézzétek az örökké tátongó űrt a tiszta és tisztátalan szívek, az igazak és hamisak, a lelkiismeretesek és lelkiismeretlenek, az önfeláldozók és önzők között! Mindenik szájára veheti Isten, Jézus Krisztus nevét, mindkettő Urának, Istenének vallhatja őket, hirdetheti dicséretüket... de a kettő mégis különbözik: mert nem egyforma lélek ő bennük hitük alapja és forrása.

Mi az embereknek a mi Urunkról Jézus Krisztusunkról való felfogását sem kétértelműség-

gel homályossá tenni, sem hallgatással elmellőzni nem óhajtjuk. De hitvallást teszünk a Krisztusról azon karácsonyi evangélium álta', a mely írva van János evangéliuma 3-ik részének 16. versében e szavakkal: „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyetlenegy szülött fiát adá, hogy valaki hiszen ő benne el ne vesszen, hanem örökéletet vegyen!“

Tóthfalusi József.

KARÁCSONRA.

Zúg a harang . . . az égre száll az ének —

S míg messze zendül hívó szózata,
Vágyódunk rég mult tavasz reggelére,
Hogy jön e bűvös téli éjszaka.

Jön-e az angyal? — s a béke nyomába? . . .

Megenyhül-e szenvedés, fájdalom? —
Leszáll-e még e küzdő, bús világra
A fényesség, mely támadt e napon?

A Szeretet: az égi angyal-szózat

Nem zeng ma többé, csak halljuk nevét, —

Elfeledjük a boldog gyermekkorral,

A megváltónak áldott bölcsőjét.

Nem látunk fényt, mely ragyog a világra,

Hogy a virágok dúsan nyiljanak;

Az életet hogy szépnek, jónak lássa —

S legyen a föld minden fia: szabad.

A ránk boruló sivár, nagy sötétség

Takarja régen fényes csillagát;

A mi remény volt, bírja gyötrő kétség —

És ég a gyűlölet, és már perzsel a vád.

A sivatag nehéz, fojtó ködében

Hervad, lehull a sok nyíló virág —

S az ég urát kereső könyörgésen

Nevet a romlott, nyegle durvaság!

Az igazság nemes, komoly beszédén

Tulharsog rögtön a sok zagyva szó:

Ámítás, gúny — és vad szítók a végén, —

S látjuk, hogy minden csupán eladó . . .

Hogy porba hajlik, a mint hasznát várja,

Ki elébb adáz harcot hirdetett, —

És leng rajta hetykén a gög palástja,

Bár büszkén hordja a szerény nevet,

Ki jármot vet erényre, tehetségre,

A kinek áru csak az, a mi jó,

A szabadítónak kiált elébe:

Ez itt a zsarnok! ez az elnyomó!

S ha szétriadnak egy-egy pillanatra,

Félve a joggal megtorló kezét:

Már új falkának habzik dühös ajka, —

Vad üvöltéssel újra fenyeget.

S bár látja mind: ez undok forgatagba

Hogy pusztul-vész el a mi jó, nemes —

Mentő kezét, mely onnan kiragadja

Az esdeklő itt hiába keres.

S bár a segítség: új élet világa,

A közöny pedig: maga a halál —

Ki indulna meg a részvét szavára,

Ha érdekéhez utja nem talál?!

A büszke jelszó annyi ezer ajkon:

A haladás — e győztes lobogó!

De mellette hogy híven síkra álljon,

Olyan kevés a bátran harcoló!

És nincs a küzdelemben ki adjon erőt,

Nincs bizalom, el — kipuštul a hit! —

Nem küzdünk érte, bárha várjuk a jövőt:

Bús csüggedés terjeszti sötét szárnyait.

S az ünnep este rég várt érkezésén

Ha megdobog ma mégis a szívünk,

A lelkünk ott a régi mult erényén,

Csak oda vezet vissza bízó ős hitünk.

. . . S a betlehemi csillag újra feljön!

Ragyogás kél a fagyos föld felett! —

Tán, új ösvényt vág a havas mezőkön

Égő sugárod, örök szeretet! . . .

Incze Béla.

Ima.

(Adventkor.)

Mennyei édes Atyánk! Odakünn borongós tél, bennünk sugárzó tavasz. Odakünn álm: bennünk ébredés. Odakünn zörgő avar, porló virágok: bennünk szívünkből fakadt, virággal teli rózsabokor, a melyről dalos madárként örvendő énekünk, hálával telt imánk száll fel hozzád Atyánk, nagy kegyelmedért, szívünk tavaszáért: az adventért. Oh, mert ami a földnek a tavasz: az szívünknek advent. A tavasz megindítja a dermedt földet: az advent megindítja dermedt szívünket. A tavasz sugárt hint, virágot, lombot, dalt fakaszt. Az advent is hint sugárt: a szeretet napjából, az advent is fakaszt virágot, lombot, dalt: szeretetet, reményt, áhitatos imát. Szeretetet, melylyel lelkünk a te lelkeddel ölelkezik össze Atyánk. Szeretetet, melyben lelkünk a te lelkedbe gyökerezik, hogy elteljék részvéttel, segítő jóindulattal az emberek iránt. Szeretetet, melynek melege visszasugárzik ránk a megsegített nyomorultaknak, a megvigasztalt szenvedőknek hálás tekintetéből, a megindított bűnös könnyüjéből. És eltelünk boldogsággal, eltelünk reménységgel: a menyország sejtelmével. Mintha angyal-újjak rezditenék meg lelkünket: káprázatos fényben bontakozik ki a homályból a hófehér angyalok éneklő seregében, a szegény pásztorok gyermekies áhitatában, a tisztas bölcsék értő hódolatában, szent anyjának ölelős karjaiban a te kegyelmednek legdrágább bimbója: a kis gyermek — Jézus. Oh, add Atyánk, hogy fakadjon ki a mi szívünkből is kegyelmed bimbója

Amen!

Jézus Krisztus.

Advent.

Felolvastatott 1907. évben a brassói ref. egyház vallásos estélyen.

H.

Az a kérdés, hogy mi is, mint református keresztyének, mit értünk az advent alatt; mit várunk tőle? Ha új szívet és új lelket, akkor miénk az advent öröme.

Oh, ha mindig ezt keresték volna az emberek az adventi napokban, mennyivel szebb volna a történelem, mennyivel egységesebb a keresztyénység.

— De mert nem ezt kereste a világ, ime a gyűlöletnek lelke közénk szállott és a gálya és a gilotin és az emberi átok vallásos szentesítést nyert emberek által, emberek nyomoruságára.

A mi szép református vallásunk új szívet és új lelket kíván tőlünk. Újuljunk meg tehát a Krisztus által és vegyük ezáltal az advent áldását.

— E remény, adventi vallásos estélyeink irányítója. Itt gyakoroljuk magunkat a testvériség érzéseiben, a vallásos hitben és ezáltal is közelebb jutunk rendeltetésünk megvalósításához.

— Mi reformátusok nem rendezünk hajnali róratékat, egyházunk nem csinál fényes misét; mi a Bibliából azt tanultuk, hogy Istent léleekben és igazságban kell imádni, ezért templomaink egyszerűek, mint a kijelentett igazság, bennük az ige, Isten kijelentett beszéde prédikáltatik. A mint a szentírás mondja is: elég nekünk az Úr kegyelme, mert mi nem emberektől, hanem a jó Istentől várjuk üdvösségünket.

Midőn tanulmányaim betetőzése céljából diák koromban külföldre mentem, lelki gyönyörűséggel tapasztaltam, hogy a német protestáns nép, mily komoly öntudatossággal szentelte meg az adventi napokat. Kivált a szombat este és a vasárnap délután volt a lelki építésnek és épülésnek száma. Műveltek és kevésbé azok, összegyűltek a megállapított helyekre és ott hallgatták az evangélium tanításait és azután szétvitték a társadalomba azt az erős alapon nyugvó erkölcsi tudatot, mint adventi szent ajándékot, hogy a Krisztushoz egyedül: a komoly vallásosság, az önzetlen szeretet és a céltudatos munkásság vezet közelebb.

Ha elgondolom a régen mult idöket; érzem, hogy így volt ez hajdan hazánkban is, mert különben a magyar protestantizmus aanyi vész és megpróbáltatás között meg nem álhatott volna. Azért, ha jobb jövőt várunk ma, kövessük őseinket a hithűségben. Helyezzük a régi és egyszerű alapra családi életünket, irtsuk ki lelkünkben a hamis ambíciót, az üres ábrándokat és akkor bennünk és általunk megújul rendre közéletünk.

Minden kornak megvan a maga adventi reménye, de csak az igazi reménység az, a mely meg nem szégyenit.

A világ sokat ígér, de keveset ad. Menjünk azért Krisztusunk jászol bölcsőjéhez a keleti bölcsékkel és lássuk meg velük, Isten szeretetének nagyságát, hogy az ő egyetlenét mily egyszerű sorsba küldötte e világra, hogy szegénynek és gazdagnak lenne egyaránt megváltója. És azután ott a jászol böcsönél tanuljuk meg hűnek lenni mindhalálíg a reánk bizotakban.

Ha így elmerülünk az isteni kijelentés melységeiben, akkor feltárulnak lelki szemeink előtt az élet magasabb szempontjai és így megismerjük becsét református anyaszentegyházunknak, erős lélekkel ragaszkodunk annak inlézményeihez, hitelveihez, hitéleti, társadalmi és jótékonyági szervezeteihez. A midőn így krisztusi alapon kifejtjük hitéleti tevékenységünket, új lélek száll belénk, melynek ereje által úgy is mint hazafiak első helyen fogjuk szolgálni a hazai érdekeit. A midőn idáig jutunk, akkor lesz a mi lelkünknek valódi adventi reménysége, mely tele lesz bizalommal az isteni végetlen gondviseléssel szemben. Ez lesz azután Krisztus igaz vallásának megvalósulása ismét a földön az emberek között.

Péchy Árpád,
református lelkész.

Higyjétek, hogy a Jézus Krisztus Istennek fia és hogy azt hívén, örök életet vegyetek az ő neve által.
Ján. 20, 31.

Jézus születése.

Ime hirdetek néktek nagy örömet . . . Luk. 2, 10.

A szelid halmos-völgyes Galileából Józseffel és Máriával a komor, sziklás, hegyes Judeába, Názáretből Betlehembe megyünk.

Az utazás okát Lukács evangélista mondja meg: Augustus császár — 30 Kr. e. — 14 Kr. u. — parancsolatot adott ki, hogy mind az egész föld beíratassék. Méne tehát kiki a maga városába. — József Betlehembe, mivelhogy ő Dávid városából és háznépe közül való vala.

Történet pedig a beíratás, vagyis a római birodalom tartományai s így hát Judea népségének megszámlálása, Publius Sulpicius Quirinus syriai helytartóskodása alatt.

Hanem itt egy kis bajba keveredünk. A történeti kutatás kimutatta, hogy Lukács evangélistánk kissé elvétette a dolgot, mert hát a Publius Sulpicius Quirinus-féle census először is nem az egész birodalomra terjedt ki, azután Jézus születésénél jóval később, vagyis a mi időszámításunk szerint 6-ban, sőt némelyek szerint 10 ben esett volna meg s végre nem is tette szükségessé, hogy kiki s így hát József is a maga városába siessen, mert a római hatóság az adóköteles polgárokat mindig tartózkodásuk helyén iratta össze.

S tiszta dolog az is, hogy az ily összeírásnál a

nőknek, így hát Máriának sem volt semmi keresni valója.

Mi hát a történeti igazság? Legvalószínűbb, hogy a palesztinai viszonyok iránt tájékozatlan pogány származású Lukács evangélista a különböző időbe eső népszámlálásokat összezavarta.

Neki tudomása csak a Quirinus-féle cenzusról volt s nem egyszersmint egy korábbi megejtett s csupán Judeára szorítkozó népszámlálásról.

Pedig ez is volt, még pedig N. Herodes uralkodása alatt.

N. Herodes ugyanis maguknak a zsidó főtanácsosoknak kérésére egy összeírást rendelt el, nem annyira a nép megszámlálása, hanem az ugynevezett törzs- és nemzetiségi lajstromok kiigazítása végett, mert biz azok ez időben már nagyon összegabalyodtak, úgy hogy jóformán senki sem tudta, ki s mely családból való?

S így aztán egészen érthető és természetes, hogy Józsefnek is haza kellett mennie ideiglenes tartózkodási helyéről Názáretből a maga városába Betlehembe, mivelhogy ő a Dávid városából és háznépe közül való.

S természetes az is, hogy haza vitte magával feleségét, Máriát is, de nem azért, hogy ő beirattassék, mert a nő a családfánál nem számított, hanem hazavitte, mert mint házas ember szülővárosában akart állandóan megtelepedni.

Az utazás téli időben történt, s az adott körülmények közt bizony elég terhes lehetett, akár számáráton, akár gyalogszettel esett meg.

Názárettől Betlehem körülbelül négy napi járásra fekszik. Mint igazhitű zsidók aligha mentek Samáriának, a hol a leggyűlöltebb faj, a pogányokkal elegyült félvér zsidók laktak, hanem bizonyosan a Jordán mély völgyébe ereszkedtek s annak mentén haladva — lehet, hogy valamely karaván társaságában — lefelé, Jerikón és Jeruzsálemén át jutottak Betlehembe.

Utközben itt ott forrásra bukkanva, árnyas ligetekben meg-megpihentek, éjszakára pedig a városokba és falvakba vagy a széles utcákon levő u. n. karaván-szerájokba vagy kámokba húzódtak, a hol legalább az esőtől és széltől védelmezve voltak.

Betlehem Jeruzsálemtől délre s mintegy két mértföldnyi távolságra a Refaim pusztán tul, Judea hegységének kellő közepén, két félholdalaku hegy tetején fekszik. Minden oldalról mély völgyek határolják; a középső a legtermékenyebb s meredeken ereszkedik alá, lejtőjén viruló szőlők, olaj-, füge-, mandula és Szt-János-kenyérfa díszlenek.

Északra és nyugatra magas hegyek zárják el a szemhatárt, de dél és kelet felé gyönyörű kilátás nyílik a szántóföldekre s távolabb a judeai pusztaságra s még messzebb a Holt-tengerre.

A monda szerint Józsefék a betlehemi karaván-szerájban vagy kámban már helyet nem kaphatván, a város végén egy mészkőhegybe vájt s a barmok menedékekül szolgáló barlangba húzódtak.

Két ily barlang ma is van ott a városon kívül s az egyiket, a mely fölél templomot is emeltek, jászolnak vagy istállónak nevezik s állítólag ebben született volna a kis Jézus.

Ezt a Krisztus születése után másfél századdal keletkezett mondát azonban igen érdekesen megcáfolta Schneller Lajos betlehemi evangélikus lelkész „Kennst du das Land“ című szép művében.

Magában véve a legenda szerinte sem valószínűtlen. Az istálló-féle barlangokban az ember s állat

most is csendes pihenőhelyet talál. Maga Schneller is többször töltötte az éjt ily barlangban. A szemetet kisépepte s utazóköpenyegével betakarózva, pompásan aludt benne De ne feledjük, hogy e legenda képződésének idején a keresztyén világ már a szerzetesi felfogásnak hódolt, innét, hogy Jézus születését a lehető legszegényebb színben igyekeztek feltüntetni.

A valóság az, hogy József Betlehemben otthon volt s így hát nem is kellett barlangba húzódnia; ő egyenesen rokonaihoz szállott. S ezzel az evangélium adata nincsen ellentétben, mert a „katalyma“ szó nem — mint Károli fordítja — vendégfogadót, hanem — a mint Luther fordítja — egyszerűen szállást, vagyis hajlékot jelent. És ez a szállás magánlakás is lehet, dacára, hogy jászol is volt benne Mert a betlehemi házak épp úgy, mint a názáretiek, még ma is tulajdonkép egyetlen tágas teremből állanak, a melyben ember s állat (teve, ló, szamár, szarvasmarha, juh, kecske, tyúk, galamb) együtt tanyáz éjjel avagy rossz időben.

Külön szoba a gyermekágyas asszony számára nincsen, de bölcső sincs a kis gyermek számára, legfeljebb afféla kis jászolalaku faalkotmány. Legtöbbszöryire az ujszülöttet is a gyékényvel beterített földre fektetik az anyja mellé, pólyába göngyölve.

S hogy József Máriával tényleg nem valami barlangban húzódt meg, — e mellett bizonyít az is, hogy Lukács evangélista szerint ők hosszabb ideig laktak már Betlehemben, mikor betelének a napok, mikor Máriának szülnie kellett. Sőt Máté evangélista a korábbi názáreti tartózkodásról, angyaljelenetről, összeírásról, hazautazásról itt már meg sem emlékezik, hanem egyenesen Betlehemet jelöli meg hazájuk gyanánt. Ott veszi el szerinte Máriát József s ott viszi őt haza, vagyis házához. S ugyan ő a jászolról nem tud még semmit.

Jézus születése e szerint, a rideg történeti valóság szempontjából, épp úgy, mint fogantatása is, igen egyszerű és természetes dolognak látszik. És mégis mily fenséges és isteni történet az, ha ezt is a hit világitásánál vizsgáljuk meg.

Egy kis gyermekkel több a földön!

Ki született — mint mi legtöbbször.

Egyszerű kis házban, szerény családi körben, szegényes viszonyok közt.

Született asszonytól, a törvény alatt, embernek, — igen, valóságos embernek.

Ennyi volt az egész történet?

Sajnos, sokan ma sem látnak többet benne.

Azért, meghallgatják ugyan a Karácsonynak örömhírét, az ég követségét: „Ma született nektek Megváltó, Dávid városában“, de nem hisznek benne.

Pedig ahhoz a kis gyermekhez csakis hittel lehet közeledni.

Őt csakis a hívő érti meg.

Az a hívő, a ki őt a maga egész személyisége szerint ismeri, úgy a mint isteni alakja előttünk áll az evangéliomban.

A ki igéjét hallgatta, jócselekedeteit szemlélte, véghetetlen kegyelmét és szeretetét saját bűnös szive mélyén tapasztalta.

A ki már állott az ő keresztfája alatt is, akár csak ama tanítványok egyike, a ki őt színről-szinre látta, mikor „Elvégeztetett!“ volt.

Az a hívő, a kiben Ő, mint az örök Igazság és Élet fejedelme, mint megdicsőült Úr szellemfényével, hatalommal feltámadott.

Az ily hívő — feküdjék bár abban a betlehemi jászolban is egy gyámoltalan kis csecsemőgyermek, milyen ma is nap-nap után nem egy világra jő, mégis meglátja ebben az egyetlen gyermekben az Isten egész dicsőségét!

Megérti a Karácsony örömét és vigasztalását.

Mert érzi, hogy ebben a kis gyermekben nem a földnek, hanem az égnek gyermeke, Istennek fia, nekünk Megváltó született.

Gyermek, a kiben maga a mennyország szállott le miközénk!

Gyermek, a kiben maga Isten közelit hozzánk, bűnös, elveszett emberekhez, atyai kegyelmével, jó-ságával és irgalmasságával, közelit — bűnünknek bocsánatjával és az örök élet erejével.

Es leborul a kicsiny gyermek előtt, — mert immáron látja annak dicsőségét!

Csodálatos egy történet!

Mely soha meg nem szűn történni, a meddig megtérő bűnös szív leszen a világon.

Csodálatos egy történet!

A mely volt — és van és lesz, mert örök.

Mikor a mi szívünk válik Betlehemmé, a menyeyei kenyér házává!

Mikor szívünkben születik meg a Megtartó, Úr Jézus Krisztus.

Mikor felettünk és bennünk nyílik meg a mennybolt és idebent a kebel mélyén hangzik fel az angyalok szózata: Dicsőség a magasságban az Istennek, a földön békesség és az emberekhez jóakarát!

És e szóra nemcsak szóval, hanem egy egész étellel adunk feleletet, mindeneket Isten dicsőségére cselekedvén, mindenekben békességre igyekezvén, s mindenekben embertársaink javát munkálván!

Csodálatos, különösen, mikor úgy a szent nap előestéjén a karocsányia pici lángocskái nálunk is kigyulnak.

És az a szent estve nálunk is meghozza az örömtől égő kis sziveknek a kis Jézuska drága ajándékait: av örök szeretet fécskáján.

Oh mi szép jelképe is az a fécška a maga mulandó ajándékaival amaz első karácsonynak, midőn maga Isten ajándékozta meg ezt a földet, az egész bűnös emberiséget a menny legdrágább kincsével, mert úgy szerette e világot, hogy az ő egyszülött fiát adá, hogy minden, a ki hiszen ő benne, el ne veszzen, hanem örök életet vegyen.

Karácsonyát állitva a kicsinyeknek — meg ne feledkezzünk tehát mi nagyok, hogy igaz Karácsonyt csakis az ünnepel, a ki nem a földi, hanem a menyeyei ajándéokra, a Jézus Krisztusra tekint — s ő benne ragadja meg hittel az örök életet.

Mert a Krisztus él! Ő velünk van — mint maga mondá — a világ végezetéig!

Azért valahányszor csak hozzánk jő az Ég drága ajándékaival és mint kegyelem a bűnös szívben újra meg újra meg akar születni, — ne zárjuk be Ő előtte elárult szívünk ajtaját, hanem fogadjuk be őt, hogy életre kelhessen bennünk mindnyájunkban az Isten s emberszeretben testvérekként egyesítve.

Dr. Masznyik Endre.

És amaz ige testté lett és lakozott mi közöttünk és láttuk az ő dicsőségét, úgymint az Atyának egyetlen szülöttének dicsőségét, ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.

Ján. 1, 14.

Dr. Bartók György

1845—1907.

Lapunk zártakor vettük a lesújtó hirt, hogy szeretett püspökünk, Dr. Bartók György meghalt. Váratlanul, mint a tiszta égből alászálló villámcsapás, ért mindnyájunkat a leverő tudósítás s szívünket részvét és fájdalom tölti be. Részvétünk mély és igaz a szeretett Főpásztor hirtelen elhunytán, aki nagy és szolid tudása, legnemesebb tanulmányai és élettapasztalatai által fejlődött jelleme, magas lelkesedése, hatalmas munkabírása erejével még sok esztendőig kellett volna, hogy erdélyi református egyházkerületünk hajóját vezesse. Fájdalmunk pedig szinte kimondhatatlan a pótolhatatlan veszteség felett, a mely a Dr. Bartók György elhunytával érte az ő legszűkebb hozzátartozóit drága családján kívül egyházunkat, közéletünket és mindazon intézményeket, a melyeknek ő, a maga, nemes lelkével istápolója, gondviselője, pótolhatatlan munkása volt.

Lapunk olvasói ne várjanak most e hasábon Dr. Bartók György püspökről egy teljes egész, egységes képet. A mit róla mondhatunk, az nagy veszteségünk kifejezése, s emléksoraink csak szakgatottak lehetnek, mint a zokogás, mely elfog róla való emlékezésünk közben

De a veszteség érzésével egyidejűleg valóságos hittel nyugszunk meg Isten rendelésén s áhitattal szólunk: az Úr adta az Úr vette el, áldott legyen az ő szent neve érette, Ámen!

Isten igéje.

A betegek barátja.

ELSŐ RÉSZ.

Bibliai történetek.

I.

Ó-Testamentum.

21.

Dávid halálos ágya.

Én elmegyek az egész földnek utján. 1. Kir. 2, 2.

A haláloságy igen komoly dolog, a mit ki nem kerülhet senki emberfia. A sir hallgat, de a halálos ágy beszél és elmondja a haldokló élet utolsó körülményeit. Nagyon tanulságos a halálos ágy!

Ime, előttünk Dávid király; a 70 éves, munkában, gondban elfáradt öreg ember. Ifjusága veszedelemben, férfikora fényben, hatalomban, öregkora gondokban telt el. Egyedüli s utolsó öröme az volt, hogy

az Úr igérete szerint fia lett trónjának örököse és most, a midőn már minden elfogyatkozott körülötte, megadással búcsuzik tőle, mondván: „Édes fiam Salamon! én elmegyek ez egész földnek utján.”

Az egykor nagy, hatalmas, gazdag uralkodó szól e búcsuszavában reményekről, vágyakról, örökök-valóságról? — Nem! — Mindössze arra fordítja minden gondját, hogy Salamon szívére kösse a maga végső rendeléseit, miszerint két gonosztevő ellenségét megbüntesse s imádja atyáinak Istenét, azután pedig... „elaludt Dávid az ő atyáival.”

Van valami megindító ebben a csendes elszenderedésben. Az ó-szövetség komorsága ömlik el az egész jeleneten. Elmulik mint a fű, a virág még Dávid is és a halálutánról, halhatatlanságról még az ő végénél sincs semmi szó. Milyen más képet látunk István vértanu halálában, Pál apostolnál, a kiket az Isten fia megelőzött a feltámadásban.

Mégis fenséges a Dávid vallásos hitében is az a megnyugtató tudat, hogy ő a kegyes ősatyákkal együtt nyugszik meg Istennél. Igen az ő hite is erős abban, hogy Isten a halálban sem hagyja el övéit s ez az ó-testamentumi hit, az Ábrahám, Mózes és Dávid hite tökéletesen elég volt arra, hogy megnyugvással eltelve nézzen az ó szövetség embere a halál elé. Mi nekünk keresztyéneknek mindenesetre jobb a sorsunk, mert a halálban nem örök álmra szenderedünk, hanem Isten színe elé megyünk. Jézus maga tanít, hogy Isten nem a halottaknak, hanem az élőknek Istene.

Keresztyén embertársam! Legyen erős a te hited még a halálos ágyon is!

Kegyesség útja.

„Bárki, aki őszintén hisz: üdvözü.”

Igy beszélnek sokan, akik felületesen gondolkoznak az üdvösség felől. Hagyjunk meg mindenkit hitében! mondják. Csak higgye, amit a vallása tanít, és akkor üdvözü. Lássuk, mennyi igaz ebből az állításból!

Valaki, aki rosszul érezte magát, elővett a szekérből tévedésből egy üveg mérget, ivott belőle s néhány óra múlva szörnyű kínok között meghalt. Ez az ember őszintén azt hitte, hogy az orvosságos üveget vette ki; mégis, hitének őszintesége életét meg nem menthette.

Egy vonatvezető abban a szilárd hitben volt, hogy a pálya a vonat előtt szabad, és jelt adott az indulásra. Ámde tévedett; a következmény két vonat összeütközése s egy nagy tömeg ember halála volt.

Üdvözü-e tehát minden hit? Mindenki üdvössége Jézusban való hitétől függ. Ha a Sátán hazugságaiban hisz, örökre elvesz; de ha az Isten igazságát választja, az üdvösség a része. Az Irás szava nagyon világos e pontban.

„Van olyan út, mely helyesnek látszik az ember előtt, és a vége a halálra vezet.” (Példabeszédek 14, 12.)

„Aki hiszen a Fiuban, el nem kárhozik; aki pedig nem hiszen, immár elkárhozott, mert nem hitt az Isten egyetlenegy Fiának nevében.” (János ev. 3, 18.)

„Azért legyen néktek tudotokra, Atyámfiai! hogy ez által (Jézus által) hirdettetik néktek a bűnöknek bocsánata; és mindenekből, melyekből a Mózes törvénye által meg nem igazulhattok, ez által minden, aki hisz, megigazul.” (Cselekedetek 13, 38. 39.)

„Az emberek mást mondanak.”

Ma már nagyon kevés ember van, aki hisz a Bibliában. Ez a kifogásod, ugy-e? Az emberek általában más véleményen vannak. De nem gondolod, hogy az emberek inkább tévedhetnek, mint az Isten? Nem gondolod, hogy azok, akik maguk is a kárhozat útján vannak, meg nem mondhatják neked az igazat? Mert más vak, te is vak akarsz maradni? Mert más könnyelmű, te sem gondolkozhatasz komolyan?

Az mindegy, az emberek előtt milyen vagy, előkelő vagy alacsony származásu, gazdag vagy szegény, művelt vagy műveletlen, vallásos vagy erkölcsstelen. Az Isten így szól: elvesző bűnös vagy. Ha annak hiszesz, amit az emberek mondanak s nem annak, amit Isten, elkárhozol. — Az emberek így szólnak: derék ember vagy, van tisztességed és becsületed. Az Isten Lelke így szól: újjá kell születned.

Vigyázz!! „Aki újjá nem születendik víztől és Szentlélektől, nem mehet be az Isten országába.” (János ev. 3, 5.)

H i r e k.

Olvasd a bibliát.

Az Izsai törzsokeből származott vesszöszál.

Ézsaiás 11, 1—10.

Karácson van. A Krisztus, az Izsai törzsokeből származott vesszöszál, a Juda törzseből származott oroszlán születésének emlékünnepe üljük. Az ó-szövetség evangelistája, mint Ézsaiást nevezik, profeciájában megjövendöli a Krisztus születését, országának terjedését, hatalmát, nagyságát, diadalát, sőt az 53. részben szenvedését s halálát is. Azok az idök, mikben Ézsaiás élt, epedve várták születését az Úrnak, az Erösnek, Tanácsosnak, Fejedelemnek, mi már boldogan zenghetünk e napon, mert a mi szemeink látták az Üdvözüöt. (Luk. 2, 30.) A te szemeid látták e Öt, keresztyén olvasó?

Arany mondás. Dicsöség a magasságos mennyekben az Istennek! és e földön békesség és az emberekhez jóakarát. (Luk. 2, 14.)

Oktató jegyzetek.

Az Úr eljött. 1907 évvel ezelött, hideg, téli éjszakán, Bethlehemben, a Dávid városában megszületett az Úr, az Izsai törzsokeből való vesszöszál megjelent s láhattuk, hogy az Úrnak lelke nyugodott rajta. Földrehozta Isten országát, a békességnek, boldogságnak, tökéletes örömmek országát, a melyben igazság szerint itél az, kinek vállán bölcseségnek, értelemnek, hatalomnak lelke

nyugoszik, a melyben a farkas a báránnyal, a párdúc a kecskefiával, a borju az oroslánál együtt lesz s egy kis gyermek őrizi azokat. Megszületett Bethlehemben az Úr, megszületett-e a te szivedben is? Tiszta-e szived minden szennytől, büntől, van-e ott vágy a szabadság kösziklájára, a Krisztus után, akarsz-e K. olvasó, igazán, egészen, teljesen az Uré lenni? Ha igen, úgy lesz boldog karácsonod!

Az Úr eljő. Ott az olajfák hegyén megdicsőült testtel föimént a dicsőségbe, a honnan való volt. De ígérete szerint még egyszer elfog jönni, hogy betöltse a mi még hátra van, hogy övéit megdicsőítse, ellenségeit lábai alá vesse s a földön megvalósítsa a békességnek amaz országát, melyről Ézsaiás szól a fenti igékben.

Ez az eljövétel bekövetkezik majd akkor, ha a pogányok közül is megtértek bizonyos számmal. (Máté 24, 14 és Római lev. 11, 25—28). „Az Úr jő” ez a mai idők hívó keresztyéneinek jelszava. Egyengessétek meg az Úrnak utát, készítsétek magatokat, legyenek a ti derekaitok felövezve és szövöttek meggyújtva. (Luk. XII. 35.) Igyekezünk azon, hogy a ma született Megváltó szeretetét minden lélek megismerje s így legyen itt az igazi, a nagy, a boldog Karácson!

— **Olvasóinknak, lapunk barátainak boldog ünnepelest kívánunk!**

— **Püspökünk temetése** Áldott emlékeztű, szeretett püspökünk temetése értesüléseink szerint f. hó 22-én, vasárnap d. e. 11 órakor lesz. A ravatal a theologiai diszteremben van felállítva. A temetési szertartáson imát Antal Gábor dunántúli püspök, gyászbeszédet Kenessey Béla egyházkerületi főjegyző s theol. igazgató és búcsuztatót a sírnál Nagy Károly igazgatótanácsos és theol. tanár tart.

— **Gyászbeszéd.** Két szép reményű s az élet javakorában elhunyt ifju lelkész haláláról vettünk csaknem egyidejű értesítést. Az egyik *Nemes Elek* volt mezőzáhi lelkészársunk, a másik *Molnár Lőrinc* felszentelt lelkész és sepsiszentgyörgyi ref. koll. vallás-tanár; mindkettő buzgó munkása volt az Úr kertjének s méltók arra, hogy kora végük felett könnyeket ejtsünk. Szeretteik, jóbarátaik s mi mindannyian, a kik hozzájuk bensőbb kötelek által valánk fűzve vegyük eszünkbe, hogy: „azok boldogok, a kik az Urban hálnak meg, mert az ő cselekedeteiknek jutalma követi őket.”

— **A vakokat gyámolító országos egylet** a következő felhívás közzétételére kért fel bennünket: A vakokat gyámolító orsz. egylet vak honfitársaink ipari kiképeztetését és foglalkoztatását ismeri némes hivatásának. Budapesten és több nagy vidéki városban lévő internátusokkal egybekötött intézeteiben több száz sorssujtottnak nyújt munkát, otthont és mindennel való ellátást. Szép a feladat, melyet végez, mert a haza dolgozó munkásaivá, a társadalom hasznos tagjaivá teszi azokat, kik különben örökös tétlenségre volnának kárhóztatva: s nagy részök a társadalom terhére vált volna. De egyletünk a foglalkoztatás és mindennel való ellátás mellett sulyt fektet arra is, hogy vak gyámoltjai tudását növelje, intelligenciájukat emelje, részök legyen némi szorakozásban és néha-néha egy örömnapot szerezzen nekik. Ily örömnapot kíván nekik szerezni karácsony ünnepén. A rendkívül szegény egyletnek azonban e célra áldozni

nem telik. Ez okból fordul a nagy közönséghez azon kérelemmel, ne forduljon el hideg közönnnyel a sorssujtottaktól, hanem gyuladjon ki szivében a részvét-szikrája és a szerencsében, jólétben, boldogságban élők emlékezzenek meg szeretettel a szerencsétlenségben, a szegénységben szenvedőkről. Ugy pénzbeli, mint természetbeni adományokat a vakok javára a kisbirtokosok orsz. Földhitelintézetéhez V. Géza utca 2 sz. alá; a természetbeni adományok az egyet. ez VII. Hungária körut 16 szám alá kéretnek. A fővárosban lakók természetbeni adományaiért az egyet. készséggel elküld, ha ez iránt telefonon megkeresik (telefon szám 55—17)

Agrár takarékpénztár r. t. Varos-Vásárhelyt.

**Teljesen befizetett alaptőke egy és fél millió korona.
Fiókinézetek és kirendeltségek:**

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nváradszereda, Parajd, Sz.-Udvarhely, Sepsiszentgyörgy és Székely-Keresztur.

Jelzálogkölcsonöket nyújt földbirtokra és bérházakra legjutányosabb feltételek mellett, ugyszintétörlesztéses kölcsönöket 500 koronától kezdődőleg a törlesztést és kamatot magában foglaló fél évi részletfizetések ellenében 4 1/2% alapkamattal.

Leszámítol 6 hónapi lejáratig terjedő váltókat, utalványokat és adósleveleket.

Elfogad betéteket könyvecskére, folyó, vagy cheque számlára és azokat rendszerint **felmondás nélkül fizeti vissza**

Bank és pénzváltó osztályunk üzletköre:

Ertékpapír, idegenpénzek vétele és eladása.

Tőzsdei megbízások.

Sorsjegyek eladása letétjegyre és egyenlő havi részletfizetésre. Az első részletfizetése után a sorsjegyekre eső nyereség már a vevőt illeti.

Kölcsönök nyújtása értékpapirokra.

Osztálysorsjegyek föelárusítási helye. Szelvény-beváltás.

Letétek. Elfogadunk értékpapirokat, okmányokat megőrzésre.

Költségmentesen megvizsgáljuk mindennemű sorolás alá eső értékpapirok huzását.

Kivándorlóktól érkező pénzek, utalványok, csekkek legolcsóbb beváltási helye.

Képviselet a legrégebb és legnagyobb biztosító intézetet a „Trieszti Általános Biztosító Társaság” (Assicurazione Generali) és eszközöl tűz-, üveg- és jégkárt, valamint betörés elleni, végre élet és balesetelleni biztosításokat a legolcsóbb díjak mellett.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

**AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZSÉZŐ TERMÉSZETES
HASZAJTÓSZER.**

Nyomatott Adi Árdád könyvnyomdájában, Maros-Vásárhelyt.